

INFORMAČNÍ HORIZONTY CVIČENÍ

Informační chování
2. 12. 2016

INFORMAČNÍ HORIZONTY

Autorka konceptu: Sonnenwald (1999)

Sonnenwald, D. H. (1999). Perspectives of human information behaviour: Contexts, situations, social networks and information horizons. In T. Wilson, & D. Allen (Eds.), *Exploring the contexts of information behaviour* (pp. 176–190). Cambridge, UK: Taylor and Graham.

Sonnenwald, D. H., Wildemuth, B. M., & Harmon, G. L. (2001). A research method using the concept of information horizons: An example from a study of lower socioeconomic students' information seeking behaviour. *The New Review of Information Behaviour*, 2, 65–86.

„ALTERNATIVNÍ“ VYSVĚTLUJÍCÍ SCHÉMATA (METAFORY)

Chatman (1991) – informační světy

Taylor (1991) – prostředí využívání informace (information use environment)

Fischer + Naumer (2006) – Informační území (Information grounds)

Hlavní rozdíl: PERSPEKTIVA

METODA PRO ZKOUMÁNÍ INFORMAČNÍCH HORIZONTŮ

Základní metoda (Sonnenwald + Wildemuth 2001):

- kreslení informačních zdrojů na papír bez předem připravené struktury

- umožňuje nejbohatší práci s daty

Varianty:

a. Serola (2006): 1. mapy, 2. rozhovor

b. Sonnenwald (2001): 1. rozhovor, 2. mapy

---

a. Kreslí participant

b. Kreslí výzkumník

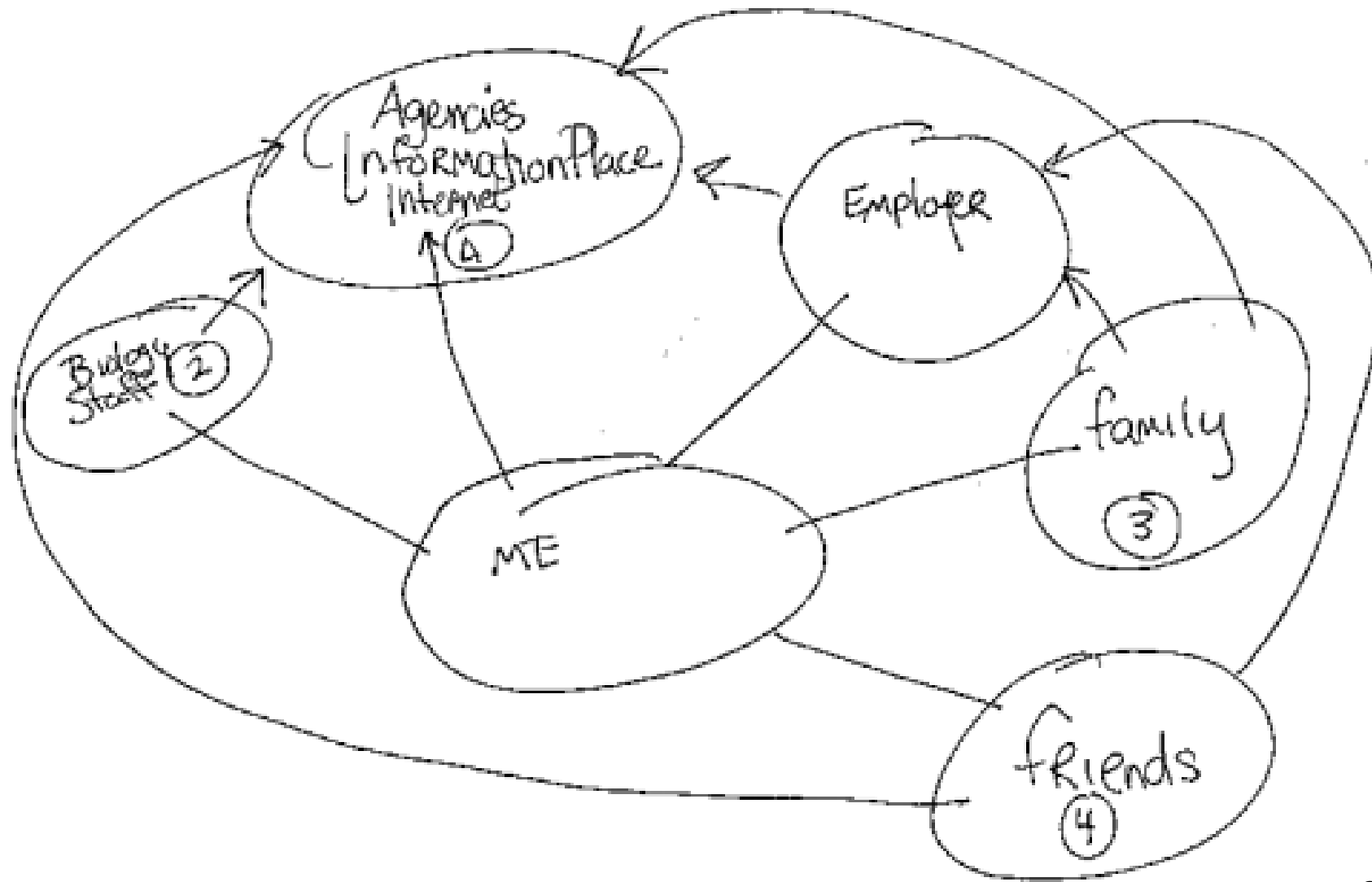
a. Se šablonou

b. Bez šablony

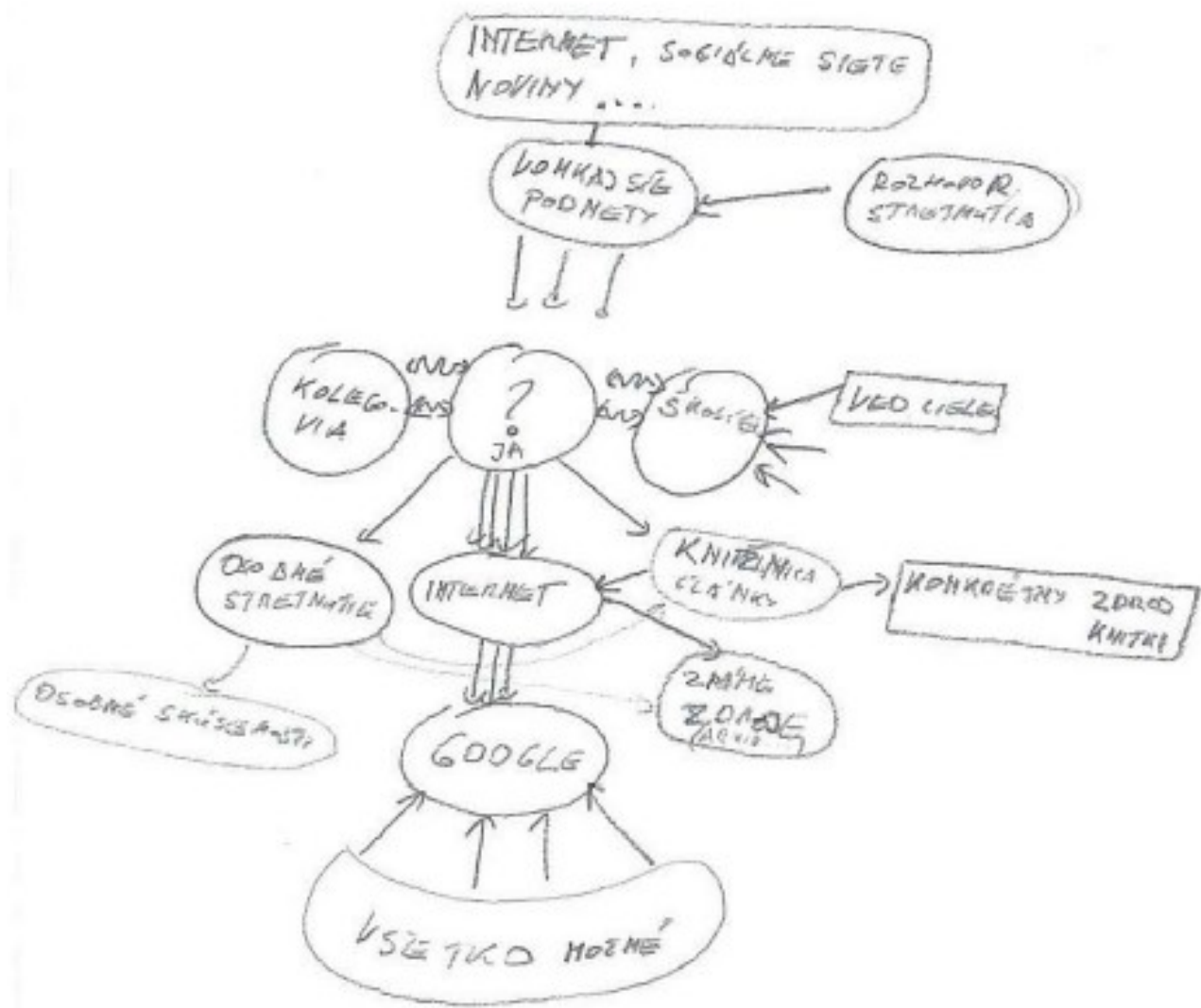

Figure 1. A student's graphical representation of their information horizon

Sonnenwald, D.H., Wildemuth, B.M., & Harmon, G. (2001).

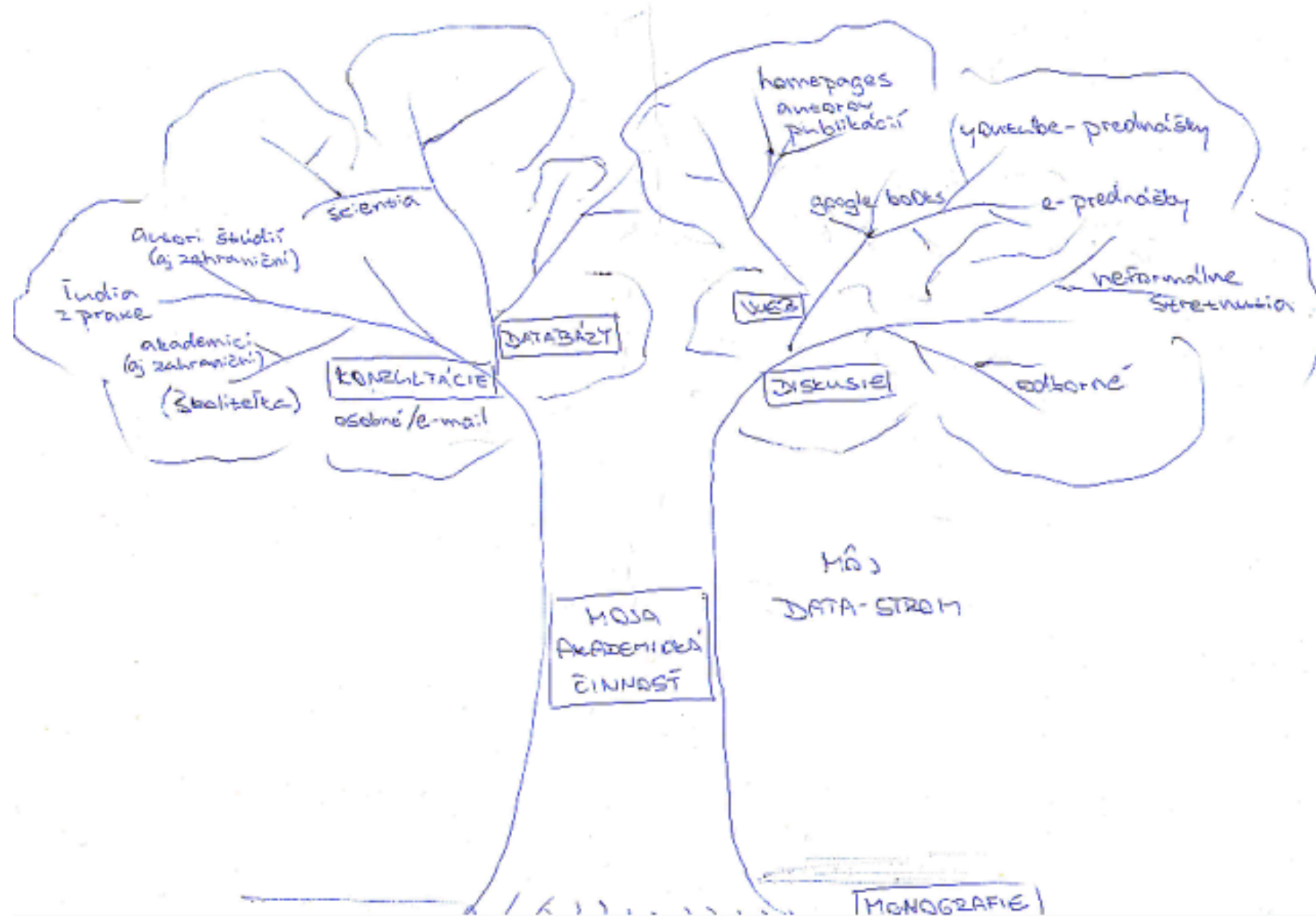
Sonnenwald, D.H.,
Wildemuth, B.M., &
Harmon, G. (2001).

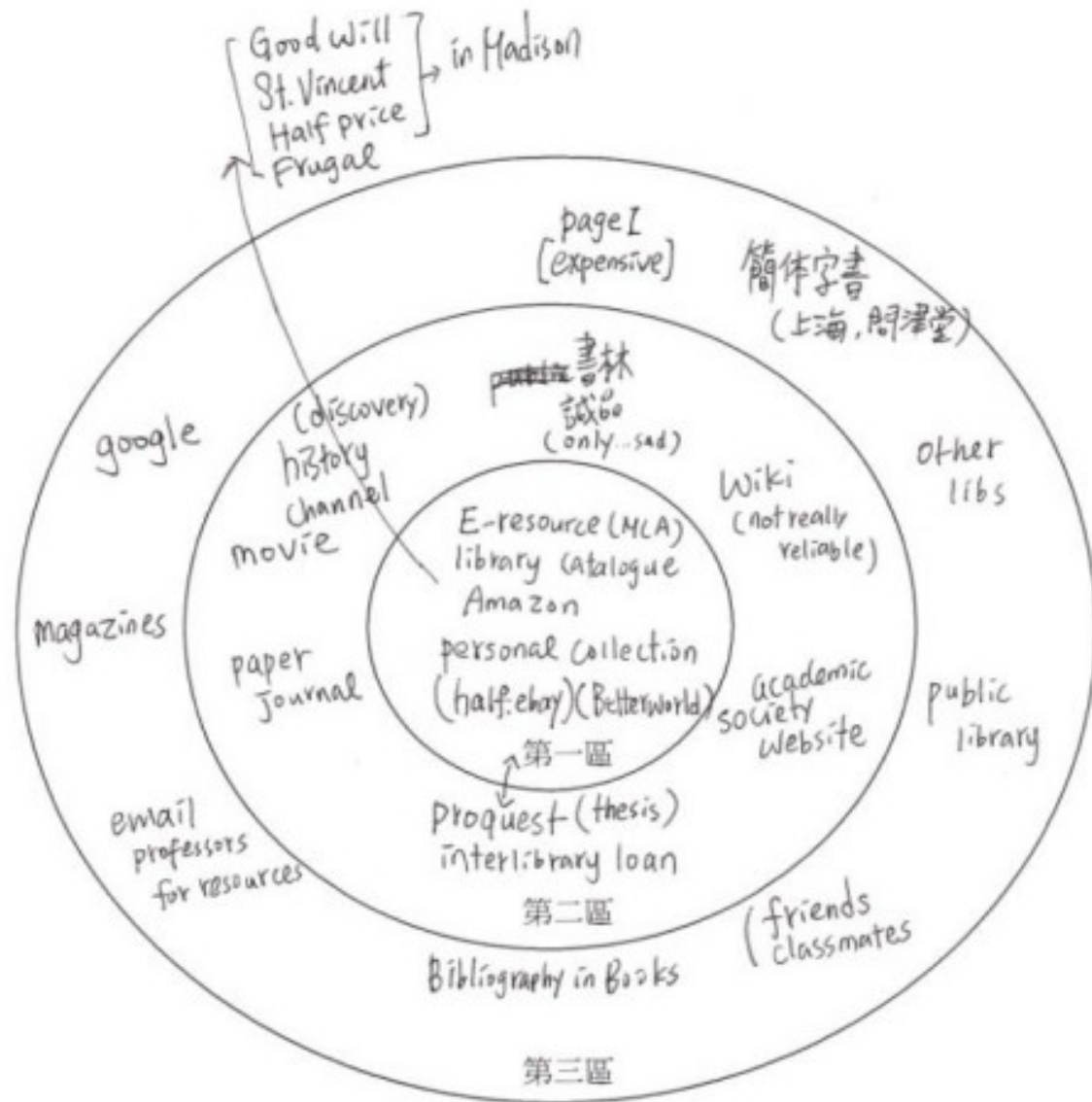
VYSVĚTLIVKY OD RESPONDENTA
 VYHLEDÁVÁNÍ
 INFORMACÍ

VENK INFORMÁČNĚJ
 POTŘEBY, ZVEDAVOST

INFORMAČNÝ HORIZONT

VYHODNOCOVÁNÍ

Kvali-kvanti vyhodnocení

Table 2. Matrix illustrating students' preference order of information resources

	AL	DB	KM	AR	DeK	ME	DoK	JI	DaK	JE	YE	# students	Total times mentioned
Internet	1	2	1	1	2	1	2,4,6,8	1	1	1	1	11	14
Faculty		1	2	4	2,4	2	3	2		2		8	9
Friends			3	3		5	7	1			3	6	6
Univ Library	3	3			3				2	3	4	6	6
Experts	2				1	4		2		2		5	6
"Info Places"	1						2,4,6,8	2		2		4	7
Family				1	1	3	5					4	4
Other Univ Libraries	4							1		4		3	3
Employer							1,6,8				2	2	4
Local Library	5									5		2	2
Popular Magazines				1,2								1	2
TV				1								1	1
University Catalogs								1				1	1
<i>Links among students and resources</i>	7	3	3	10	9	5	18	16	2	9	4		

INFORMA ČNÍ HORIZONT Y

Kvanti varianta

Tsai, T-I. (2012).
"Coursework-related
information horizons of
first-generation college
students" *Information
Research*, 17(4) paper
542. [Available at
<http://InformationR.net/ir/17-4/paper542.html>]

Information sources	Course content	Course logistics	Course selection
Course catalogues from the university site	N/A	N/A	4.02
Personal collections (e.g., printed course materials and those on course management systems, books you purchased) and syllabi.	4.07	4.62	2.58
Printed resources from the university library (e.g., books, journals, encyclopedia)	2.59	N/A	N/A
Online resources from the university library (e.g., e-journals from the database, e-books from the library)	3.12	N/A	N/A
University and department websites	3.48	3.55	3.61
Search engines (e.g., Google, Bing, Yahoo)	4.09	N/A	1.86
Online forums or Q&A sites (e.g., RateMyProfessors, Yahoo Answers)	2.87	N/A	2.42
Social networking sites (e.g., Facebook)	2.31	1.82	1.71
Micro-blogging sites (e.g., Twitter)	1.45	1.21	1.20
Traditional mass media (e.g., TV, radio)	1.91	N/A	N/A
Other	1.47	N/A	1.56

Table 1: Information sources used by first-generation college students (N = 450)

► (Note: Numbers in the cells are the means of frequency used for each source. Never = 1, Rarely = 2, Frequently = 4, Very Frequently = 5)

POUČENÍ PRO ANALÝZU

Od sběru dat ke
zobecnování

CO HLEDÁME?

- opakující se odpovědi, motivy
- vzorce chování
- tematický překryv
- časový překryv
- prostorový překryv
- kontrasty a protimluvy

JAK TO HLEDÁME?

Metoda užívání metafor

Např. metafory užívané pro poskytování práce bez úplaty:

- Otrok
- Pečovatel
- Učeň
- Nadšenec
- Dobrovolník
- Obětní beránek

Metoda užívání metafor

Metafory pro informační prostředí:

- Informační ekologie
- Informační světy
- Informační chudoba
- Informační území

JAK TO HLEDÁME?

Metoda odhalování faktorů

Faktory nejsou přímo pozorovatelné, ale mají vliv na určitý jev

Například faktory podílející se na úspěchu Wikipedie mezi informačními zdroji

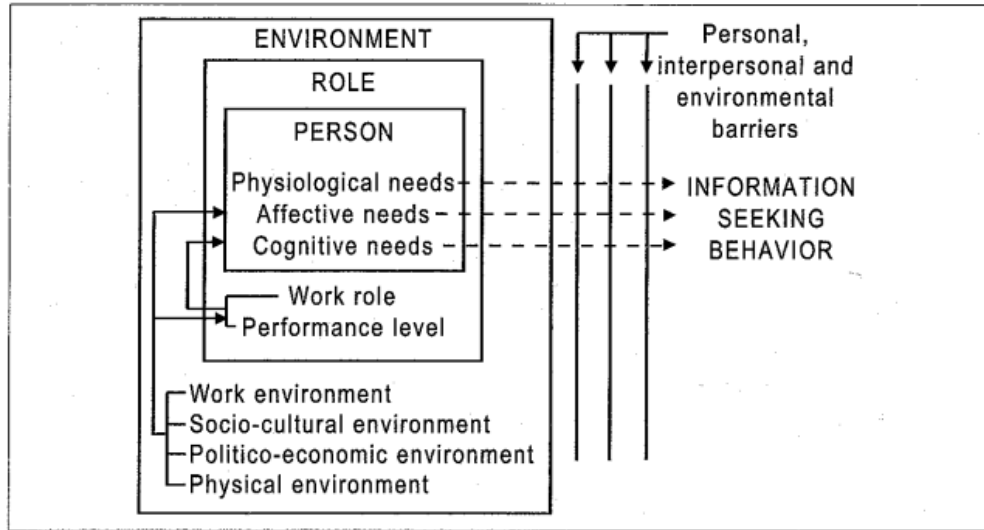

Figure C3.2 Information need and seeking.

Note: From "On user studies and information needs," by T. D. Wilson, 1981, *Journal of Documentation*, Copyright 1981 Emerald Group Publishing. Adapted with permission.

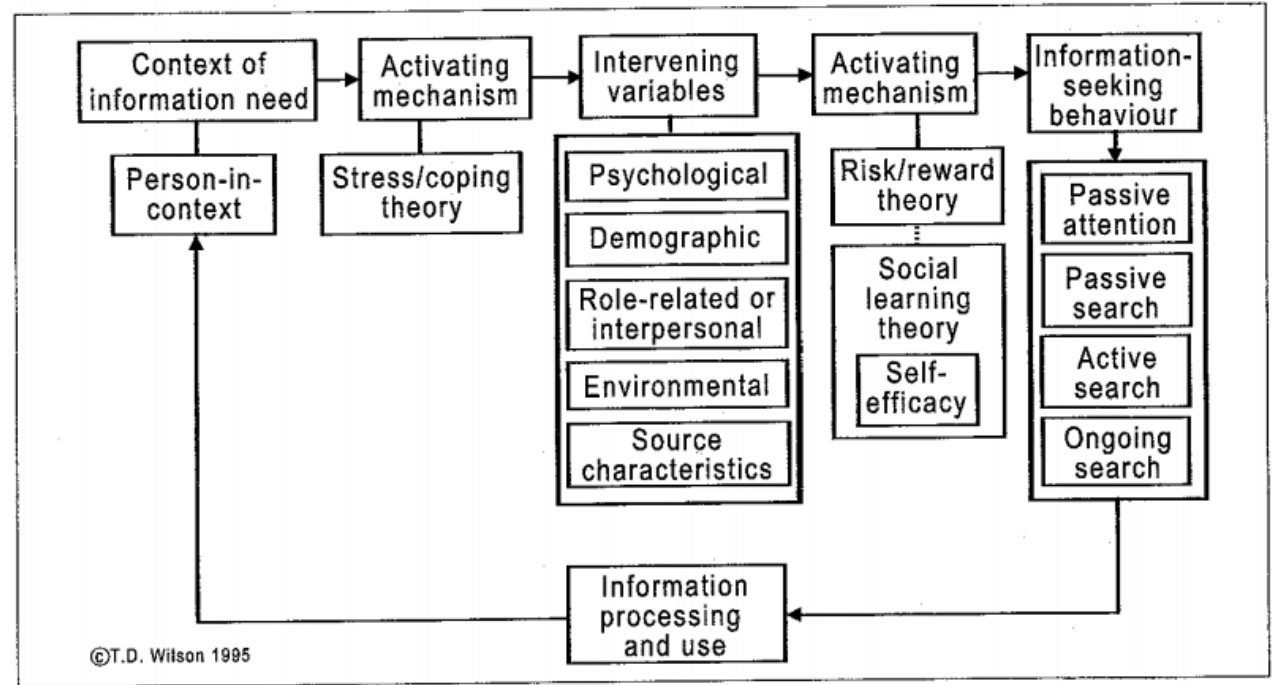

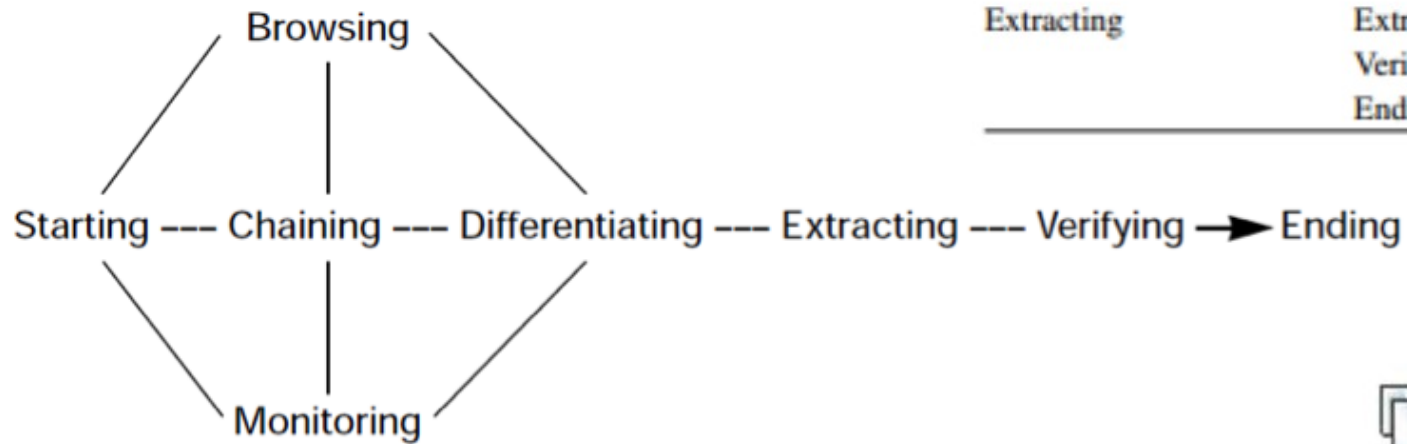
Figure C3.3 A revised general model of information-seeking behavior.

JAK TO HLEDÁME?

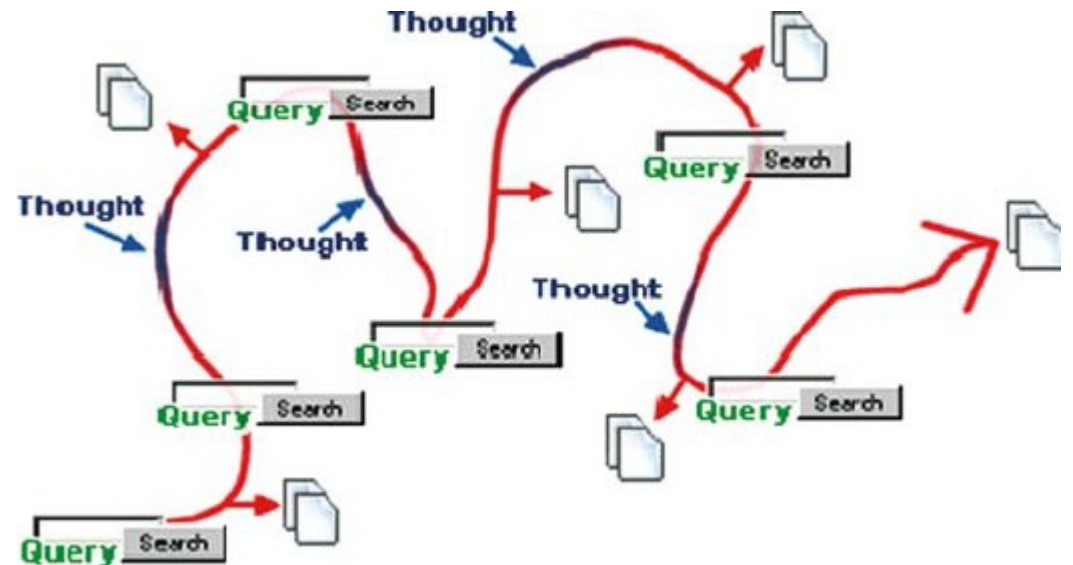
Časová osa

- proces od počátku do konce
- rozdělení na fáze a jejich souslednost

Table 12.1 Comparison of Ellis' Information Seeking Behavior Model (1989–1997)

Modelling Information Seeking Behavior (Ellis 1989a)	Info. Seeking patterns of Academic Researchers (Ellis et al. 1993)	Patterns of Engineers & Research Scientists in an Industrial Environment (Ellis and Haugan; 1997)
Starting	Starting	Surveying
Chaining	Chaining	Chaining
Browsing	Browsing	Browsing
Differentiating	Monitoring	Monitoring
Monitoring	Differentiating	Distinguishing
		Filtering
Extracting	Extracting	Extracting
	Verifying	Ending
	Ending	

JAK TO HLEDÁME?

Metoda narativní rekonstrukce

- vyprávění jako fabule a syžet – epizody, dějové zlomy – body obratu
  - Abstrakt – vypravěč sumarizuje příběh, který se chystá vyprávět, úvod narativu, návod k jeho čtení („Bylo nebylo“, „Můj život nebyl ničím výjimečný“)
  - Orientace – pozadí, na němž se odehrává děj „Za devatero horami a devatero řekami“, „tehdy bylo na univerzitě velmi přátelské prostředí“
  - Komplikace – to, co se stalo; obsah vyprávění
  - Evaluace – vysvětlení důležitosti vyprávění, zdůraznění specifičnosti události („dodneška to mám před očima“)
  - Vyřešení
- Narativní „tečka“ („a jestli nezemřeli, žijí dodnes“, „Byl to ten nejlepší výzkum, na kterém jsem se podílel“)

Stages	Task Initiation	Topic Selection	Prefocus Exploration	Focus Formulation	Information Collection	Search Closure	Starting Writing
Feelings	uncertainty	optimism	confusion, frustration, doubt	clarity	sense of direction/ confidence	relief	satisfaction or dissatisfaction
Thoughts		ambiguity	- - - - -		specificity		
				- - - - -			
				Increase interest			
Actions		seeking relevant information	- - -		seeking pertinent information		

Figure 38.1 Kuhlthau's Information Search Process.

Note: From *Seeking meaning: A process approach to library and information services*, 2nd edition (p. 82), by C. C. Kuhlthau, 2004, Westport, CT: Libraries Unlimited. Copyright by Carol Collier Kuhlthau. Adapted with permission.

JAK TO HLEDÁME?

Metoda zakotvené teorie

- nejdříve využívaná metoda analýzy v kvalitativním výzkumu

hojně kritizovaná (pozitivismus, přiblížení kvantitativnímu výzkumu)

Glaser a Strauss (1967)

dnes mnoho variant:

- Glaser (1978)
- Strauss a Corbin (1998)
- Charmaz (2006)

AD ZAKOTVENÁ TEORIE

Hlavní zásady:

Objektivní odstup od problému (vstup do terénu bez prekonceptí) – zeptej se: Co se tam děje? Je má domněnka o tom, co se děje, ve shodě s daty?

Skeptický duch: Vysvětlení pocházejí z literatury či zkušeností. Chápej všechna vysvětlení jako prozatimní. Neustále je konfrontuj s daty.

Drž se výzkumných procedur

TROJÍ KÓDOVÁNÍ V ZAKOTVENÉ TEORII

1. Otevřené kódování (témata)

- nacházení nejrelevantnějších konceptů - In vivo kódování, deskriptivní kódování, procesní kódování - otevřené kódování se stále zpřesňuje, zaměřuje -> selektivní kódování

2. Axiální kódování (tzv. paradigmatický model: příčinné podmínky - jev - kontext - intervenující podmínky - strategie jednání a interakce - následky)

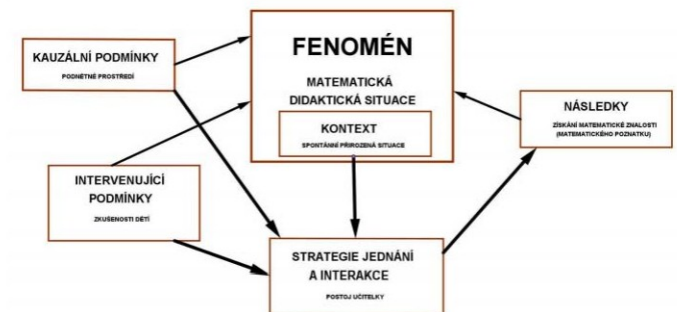
- hledání vztahů mezi koncepty (Glaser X Strauss a Corbin)
- Paradigmatický model identifikuje: jev - příčinné podmínky - kontext a intervenující proměnné - strategie jednání - interakce - následky

3. Selektivní kódování (centrální kategorie)

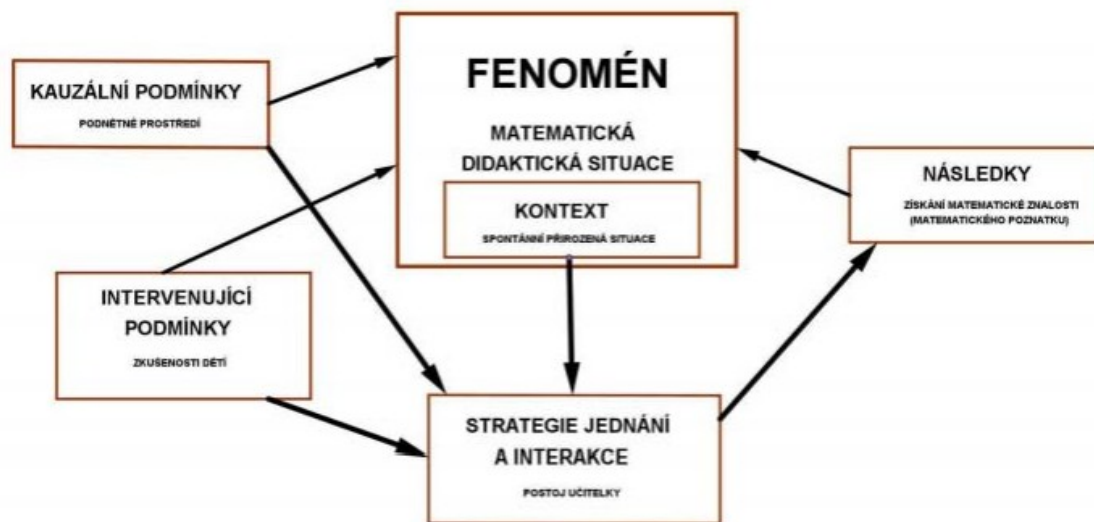
- výběr centrální kategorie a vztahení ostatních konceptů k ní - analýza se poté vztahuje k centrální kategorii - všimá si jejich vlastností a dimenzí, ale také ostatních souvisejících konceptů

Analogie s kvantitativním výzkumem

- Datové úryvky - indikátory
- Kódy - koncepty
- Kategorie - proměnné

PARADIGMATICKÝ MODEL V ZAKOTVENÉ TEORII

Semerádová 2014

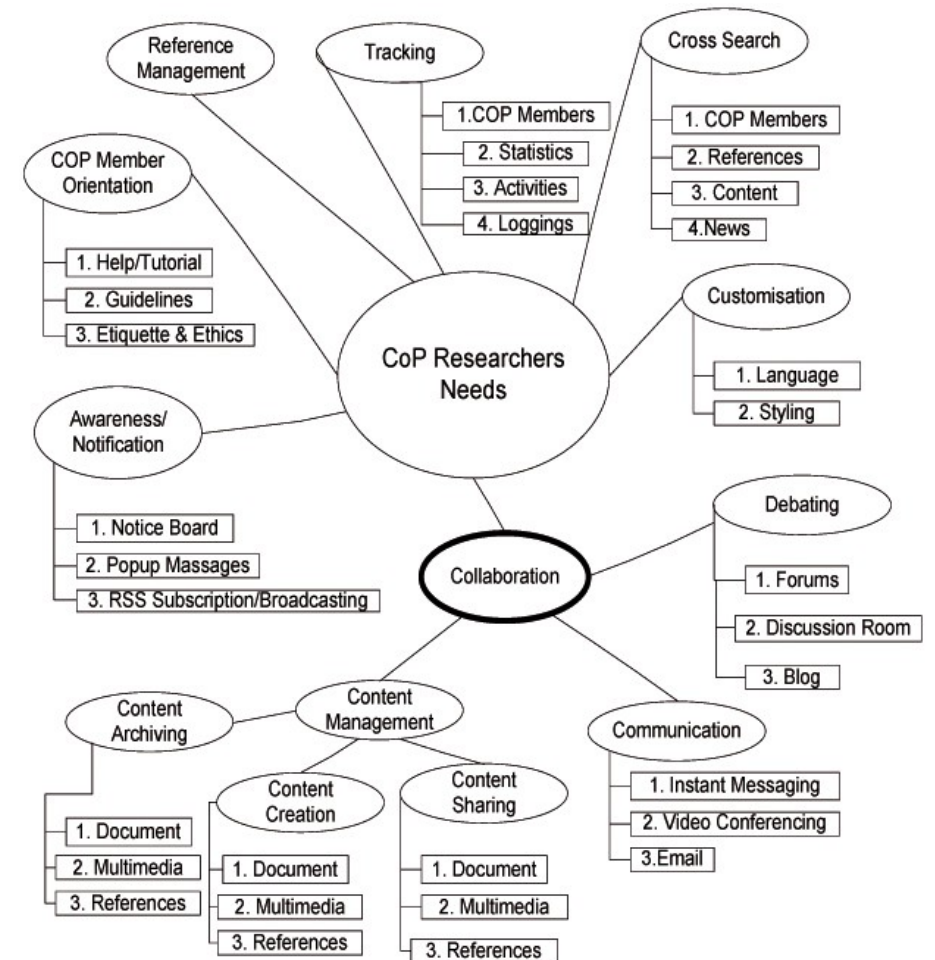

Figure 2. Informal Model of features (categories) of CoP for researchers

MODELOVÁNÍ INFORMAČNÍHO CHOVÁNÍ V ISK (DERVIN)

Kombinace přístupů

